

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور (۷۵): تنفیذ حکم ارتقای شاخص‌های بهره‌وری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خدای بزرگبخشایش همیشه بخشنید

بِسْمِ

شماره مسلسل: ۱۸۸۰۳
کد موضوعی: ۲۹۰

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

تاریخ انتشار:
۱۴۰۱/۱۲/۲

عنوان گزارش:

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور (۷۵):
تنفیذ حکم ارتقای شاخص‌های بهره‌وری

نام دفتر:

مطالعات مدیریت (گروه نظام اداری، ساختار و فرایند دولت)

تهیه و تدوین کنندگان:

فهیمه غفرانی، حسن کاویانی، عطیه یوسفی (دفتر مطالعات حکمرانی)

اظهار نظر کنندگان:

حمیدرضا نایبی، مسعود شکراللهی

ناظران علمی:

مهدی عبدالحمید

همکاران:

علی افتخاری روزبهانی

صفحه آرا:

معصومه گریوانی

ویراستار ادبی:

پرند فیاضی

واژه‌های کلیدی:

- بهره‌وری
- چرخه مدیریت بهره‌وری
- دستگاه‌های اجرایی
- بودجه سال ۱۴۰۲

فهرست مطالب

۶

چکیده

۷

خلاصه مدیریتی

۸

مقدمه

۱۵

جمع‌بندی و پیشنهاد

۱۶

منابع و مأخذ

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور (۷۵): تنفیذ حکم ارتقای شاخص‌های بهره‌وری

چکیده

ضروری است. از این رو در انتهای این گزارش پیشنهاد الحاق متن حکم بند «و» تبصره (۱۸) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ به عنوان یک بند به لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ ارائه شده است. لازم به توضیح است که با توجه به مشکلات و چالش‌های فراوان در خصوص بهره‌وری در دولت راهکار اثربخش در این خصوص پیش‌بینی ضوابط ساختاری و رفتاری جامعی در خصوص مدیریت بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی در قالب قانونی دائمی است. موضوعی که نیازمند اقدام دولت محترم در خصوص تدوین لایحه پیشنهادی است.

در راستای تحقق ماده «۵» قانون برنامه ششم توسعه کشور، حکمی در قوانین بودجه سنواتی ۱۳۹۹، ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ کل کشور به منظور «ارتقای بهره‌وری» و «استقرار چرخه بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی» پیش‌بینی شده بود که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور این بند حذف شده است. در این گزارش پس از بررسی اهمیت و جایگاه بهره‌وری در اسناد بالادستی، میزان اثربخشی و تأثیرگذاری این احکام مورد واکاوی قرار گرفته است. به نظر می‌رسد با توجه به خلا احکام دائمی جامع در خصوص مدیریت بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی، پیش‌بینی احکام متناسب با این موضوع در قوانین بودجه سنواتی به عنوان راهکار کوتاه مدت

[مقدمه]

بهره‌وری عمری به قدمت طول تاریخ بشر دارد و در حال حاضر نیز جامعه بشری علی‌رغم تحولات و پیشرفت‌های چشمگیر در کلیه زمینه‌های علوم و فنون، کماکان با محدودیت روبه‌رو است. بدین ترتیب در هیچ زمانی و تحت هیچ شرایطی، امکانات نامحدود در اختیار بشر قرار نداشته است. با توجه به جمعیت روزافزون جهان و محدود بودن امکانات تولید، حتی برای کشورهای پیشرفته صنعتی، استفاده بهینه از امکانات موجود، بهترین راه افزایش تولید کالاها و خدمات و در نتیجه افزایش رفاه جامعه بشری تلقی می‌گردد.^۱

باتوجه به چالش‌ها و مخاطراتی چون تحریم‌های ظالمانه، عدم کفایت درآمدهای ارزی، وابستگی نامطلوب به درآمد نفت و سهم پایین صادرات غیرنفتی و عدم رقابت‌پذیری کالا و خدمات در بازار جهانی و ... موضوع ارتقای بهره‌وری در کشور از اهمیت دوچندانی برخوردار است. از این رو در خلأ احکام دائمی و جامع در خصوص مدیریت بهره‌وری، در سنوات اخیر (۱۳۹۹ الی ۱۴۰۱) برای تحقق ماده «۵» قانون برنامه ششم توسعه کشور، بندی در بودجه‌های سنواتی در راستای ارتقای بهره‌وری و تحقق رشد اقتصادی از محل بهره‌وری پیش‌بینی شده بود که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور این بند حذف گردیده است. باتوجه به اهمیت موضوع و وظایف و مأموریت‌های دفتر مطالعات مدیریت مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی و در ادامه سلسله گزارش‌های بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور، در این گزارش حذف حکم مربوط به بهره‌وری مورد بررسی کارشناسی قرار گرفته است. در انتهای گزارش پیشنهاد الحاق یک بند به تبصره «۲۰» با موضوع بهره‌وری ارائه شده است.

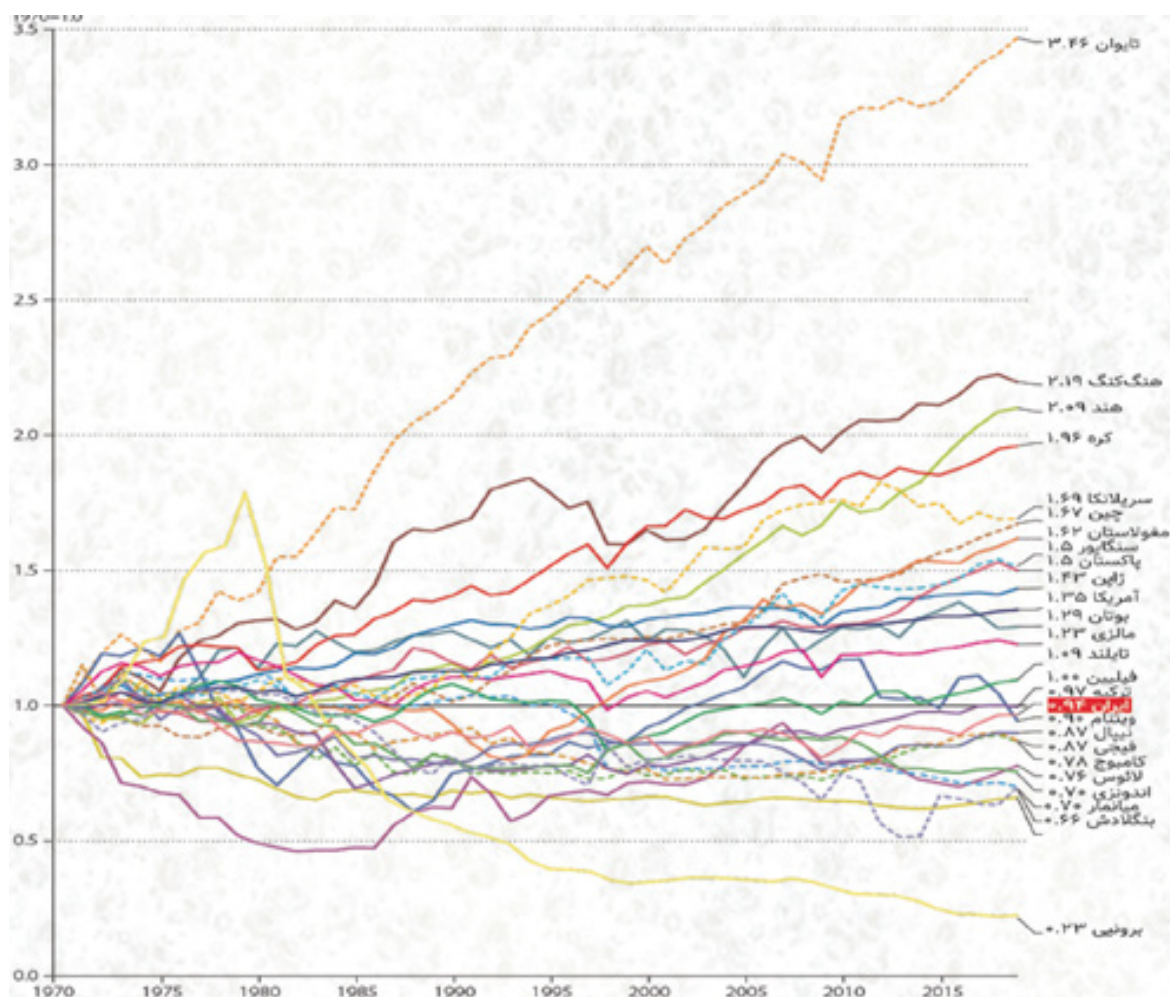
۱. موغلی و همکاران، ۱۳۹۰

سال‌های گذشته وضعیت مناسبی نداشته است. براساس اطلاعات مستخرج از شکل ۱ در یک دوره حدوداً ۵۰ ساله علی‌رغم رشدهای مثبت و منفی در دوره‌های میان مدت، رشد شاخص بهره‌وری کل عوامل ایران در دوره‌های بلندمدت تقریباً صفر بوده است. لذا توجه به این موضوع از این منظر حائز اهمیت فراوان است.

بهره‌وری در ایران
براساس سند چشم‌انداز کشور، مقرر است که اقتصاد جمهوری اسلامی ایران که در حال حاضر (با استناد به آمارهای رسمی کشور) نهاده محور است، به اقتصاد دانش محور در سال ۱۴۰۴ تبدیل شود از جمله راهکارهای اصلی رسیدن به این هدف، ارتقای بهره‌وری است. این در حالی است که بهره‌وری دولت طی

شکل ۱. وضعیت شاخص بهره‌وری کل عوامل تولید کشورهای آسیایی

بهره‌وری در سیاست‌های کلی نظام، قوانین برنامه و بودجه سنواتی

۱. سیاست‌های کلی نظام

وضعیت نامناسب بهره‌وری در ایران و به‌ویژه در بخش دولتی سبب شده است تا موضوع بهره‌وری در سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در حوزه‌های مختلف مورد توجه قرار گیرد. به برخی از سیاست‌های ابلاغی در خصوص بهره‌وری در بازه زمانی ۱۳۹۰-۱۴۰۱ در جدول ۱ اشاره شده است.

این مطلب بدان معناست که در طول زمان علی‌رغم بهبود فناوری، افزایش قابل توجه سطح سلامت و کیفیت نیروی انسانی و بسیاری اقدام‌های دیگر، ساختار اقتصادی کشور بهبود چشمگیری پیدا نکرده است؛ اما روند تغییرات شگرف شاخص بهره‌وری کل عوامل تولید در کشورهایی مانند ژاپن، سنگاپور و آمریکا و اقتصادهای نوظهوری مانند هنگ کنگ، تایوان، هند و کره جنوبی بسیار قابل توجه است که نشان از اهمیت رشد بهره‌وری، برای دستیابی به اقتصادی شکوفا و پیشرفته دارد.

جدول ۱. بندهایی از سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در زمینه بهره‌وری (۱۳۹۰-۱۴۰۱)

ردیف	عنوان	بند	بندهای مرتبط با بهره‌وری
۱	سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه (۱۴۰۱/۰۶/۲۱)	۱	هدف کلی و اولویت اصلی برنامه هفتم با رعایت سیاست‌های کلی مصوب، پیشرفت اقتصادی توأم با عدالت با نرخ رشد اقتصادی متوسط ۸ درصد در طول برنامه تعیین می‌شود با تأکید بر افزایش بهره‌وری کل عوامل تولید.
		۷	استقرار نظام مدیریت یکپارچه منابع آب کشور و افزایش بهره‌وری حدود پنج درصدی آب کشاورزی.
۲	سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه (۱۳۹۴/۰۴/۰۹)	۱۴	تحقق کامل هدف‌مندی‌سازی یارانهها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقای شاخصهای عدالت اجتماعی
۳	سیاست‌های کلی علم و فناوری (۱۳۹۳/۰۶/۲۶)	۲-۸	افزایش بودجه تحقیق و پژوهش به حداقل ۴ درصد تولید ناخالص داخلی تا پایان سال ۱۴۰۴ با تأکید بر مصرف بهینه منابع و ارتقا بهره‌وری.
۴	سیاست‌های کلی سلامت (۱۳۹۳/۰۱/۱۸)	۸	افزایش و بهبود کیفیت و ایمنی خدمات و مراقبتهای جامع و یکپارچه سلامت با محوریت عدالت و تأکید بر پاسخگویی، اطلاع‌رسانی شفاف، اثربخشی، کارایی و بهره‌وری در قالب شبکه بهداشتی و درمانی منطبق بر نظام سطح‌بندی و ارجاع.
۵		۳	محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استانها و به‌کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور.
	سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی (۱۳۹۲/۱۱/۳۰)	۴	استفاده از ظرفیت اجرای هدف‌مندی‌سازی یارانهها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقای شاخصهای عدالت اجتماعی
		۲۰	تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش‌افزوده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه

بندهای مرتبط با بهره‌وری	بند	عنوان	ردیف
بهبود مدیریت منابع و مصارف باهدف ارتقای کیفیت و بهره‌وری نظام آموزش و پرورش	۳-۶	سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش کشور (۱۳۹۲/۰۲/۰۵)	۶
بالا بردن قدرت رقابت و افزایش بهره‌وری عوامل تولید	۱	سیاست‌های کلی تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایران (۱۳۹۱/۱۱/۱۴)	۷
توانمندسازی و ارتقای بهره‌وری نیروی کار با افزایش انگیزه، مهارت و خلاقیت و ایجاد تناسب بین مراکز آموزشی و پژوهشی با نیازهای بازار کار	۱۲		
ارتقای بهره‌وری از آب در تولید محصولات کشاورزی و استفاده علمی و بهره‌برداری بهینه از سایر نهاده‌های تولید.	۵	سیاست‌های کلی نظام در بخش کشاورزی (۱۳۹۱/۰۹/۲۹)	۸
افزایش بهره‌وری عوامل تولید به‌ویژه نیروی کار و سرمایه	۳	سیاست‌های کلی نظام در بخش صنعت (۱۳۹۱/۰۹/۲۹)	۹
ارتقای سطح آموزش، پژوهش و بهره‌وری نیروی کار در جهت افزایش سهم منابع انسانی در ترکیب عوامل مؤثر در تولید ثروت ملی.	۲	سیاست‌های کلی آمایش سرزمین (۱۳۹۱/۰۹/۲۱)	۱۰
فراهم آوردن زمین‌های مناسب مدیریتی و زیربنایی در مناطق مختلف و ارتقا مستمر سطح شاخص بهره‌وری ملی و افزایش سهم منابع انسانی در تولید ثروت ملی متناسب با استعداد مناطق کشور	۳		
حفظ، احیا و بهره‌وری بهینه از سرمایه‌ها، منابع طبیعی تجدیدشونده و حفظ محیط‌زیست در طرح‌های توسعه.	ح		
هماهنگسازی و پایداری سیاست‌های پولی، مالی، ارزی و تجاری و تنظیم بازارهای اقتصادی در جهت کاهش نرخ بیکاری توأم با ارتقا بهره‌وری عوامل تولید.	۷	سیاست‌های کلی اشتغال (۱۳۹۰/۰۴/۲۸)	۱۱
رعایت تناسب بین افزایش دستمزدها و بهره‌وری نیروی کار.	۱۳		

واگذاری سهام شرکت‌های دولتی به بخش غیردولتی مورد تأکید قرار گرفته است. هم‌چنین در بند «د» این ماده، تسریع در اجرای طرح‌های عمرانی و در ماده «۶۲» تجدید ارزیابی دارایی‌های ثابت پیشنهاد شده است که این ارزیابی، موجودی واقعی سرمایه را نشان می‌دهد و از این جهت بر اندازه‌گیری دقیق بهره‌وری سرمایه اثر خواهد داشت. هرچند این موارد به طور ضمنی در قانون برنامه سوم ذکر شده، اما هیچ شاخص یا معیار و اهداف کمی برای آنها در نظر گرفته نشده بود.

ج) قانون برنامه چهارم توسعه

در ماده (۵) قانون برنامه چهارم توسعه^۲ «به منظور تحقق اهداف کمی و شاخص‌های کمی مربوط به ارتقای بهره‌وری کل عوامل تولید» احکامی پیش‌بینی شد. ضوابط ارئه شده از منظر جامعیت و نگرش علمی نسبت به برنامه‌های پیشین پیشرفت چندانی داشتند لکن این تمهیدات قانونی چنان که انتظار می‌رفت در عمل مؤثر واقع نشد. از جمله علل عدم تحقق این احکام میتوان به فقدان همدلی دستگاه‌های اجرایی در فرایند اجرایی به علت تدوین انتزاعی احکام (بدون تشریح مساعی با دستگاه‌های اجرایی)، ناکارآمدی نظام تولید آمار کشور در زمینه تامین اطلاعات مورد نیاز برای اجرای چرخه مدیریت بهره‌وری، ضعف نهاد متولی بهره‌وری و ... اشاره کرد.

۲. برنامه‌های توسعه

در حوزه خط‌مشی‌گذاری و برنامه‌های توسعه موضوع ارتقای بهره‌وری در نظام اداری کشور از قانون برنامه دوم توسعه مورد توجه قرار گرفته است. مهم‌ترین رؤس احکام موضوعه در قوانین برنامه توسعه به شرح ذیل است:

الف) قانون برنامه دوم توسعه

در تبصره «۳۵» قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران^۱ دستگاه‌های اجرایی مخیر شدند تا ۱ درصد از اعتبارات جاری خود را برای فعالیت‌های ارتقای بهره‌وری هزینه کنند. چون در رابطه با این تبصره آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های لازم تدوین و ابلاغ نشد، در عمل این تبصره در تعدادی از دستگاه‌های اجرایی به اجرا در نیامد و در تعدادی هم این اعتبار صرف پرداخت به شاغلان شد. اگرچه در ابتدای برنامه دوم انتظار می‌رفت با این تبصره الزاماتی برای ایجاد بستری برای ارتقای بهره‌وری فراهم شود؛ ولی عملاً چنین نشد.

ب) قانون برنامه سوم توسعه

در برنامه سوم توسعه، هدف کمی مشخص یا سیاست صریح معینی در مورد ارتقای بهره‌وری اتخاذ نشد، ولی در لابه‌لای سیاست‌های عنوان شده، به موضوع بهره‌وری اشاره‌هایی شده بود. در فصل ساختار اداری و مدیریت (ماده (۱) بند «ب» مورد ۷)، به منظور تصحیح و اصلاح نظام اداری و افزایش بهره‌وری دستگاه‌های اجرایی، تشکیل شورای عالی اداری پیشنهاد شده است. در فصل واگذاری سهام و مدیریت شرکت‌های دولتی (ماده (۹))، به منظور ارتقای کارایی و افزایش بهره‌وری منبع مادی و انسانی کشور،

۱. تبصره «۳۵»

الف) جهت افزایش بهره‌وری نظام اداری، بهبود سیستم‌ها و روش‌های کار، استفاده از تکنولوژی‌های پیشرفته و افزایش مهارت‌های مدیران کشور دستگاه‌های اجرایی باید بخشی از اعتبارات خود را به توسعه و بهبود مدیریت و افزایش بهره‌وری اختصاص دهند. میزان این اعتبارات همه ساله توسط دولت در لایحه بودجه پیش‌بینی خواهد شد.

ب) سازمان برنامه و بودجه با همکاری دستگاه‌های ذیربط مکلف است شاخص اندازه‌گیری بهره‌وری فعالیت‌های بخش‌ها و طرح‌های پیش‌بینی شده در برنامه دوم را حداکثر تا نیمه اول سال ۱۳۷۴ به صورت استاندارد در سطح کشور تهیه و تدوین نماید. در طول سال‌های برنامه این شاخص‌ها باید مورد محاسبه قرار گرفته و به گونه‌ای تنظیم شده باشند که عملکرد اجرای برنامه پنج ساله دوم با آنها مورد ارزیابی و تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

آیین‌نامه اجرایی این تبصره از سوی وزارتخانه‌های صنایع، معادن و فلزات و آموزش عالی و سازمان‌های برنامه و بودجه و امور اداری و استخدامی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۲. (قلمرو، ۱۳۹۲)

۳. الف - تمام دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلفند در تدوین اسناد ملی، بخشی، استانی و ویژه سهم ارتقاء بهره‌وری کل عوامل تولید در رشد تولید مربوطه را تعیین کرده و الزامات و راه‌کارهای لازم برای تحقق آنها را برای تحول کشور از یک اقتصادی‌نهاد محور به یک اقتصاد بهره‌ور محور با توجه به محورهای زیر مشخص نمایند به طوری که سهم بهره‌وری کل عوامل در رشد تولید ناخالص داخلی حداقل به سی و یک و سه دهم درصد (۳۱٫۳٪) برسد:

۱- هدف‌گذاری‌های هر بخش و زیر بخش با شاخصهای ستانده به نهاده مشخص گردد به طوری که متوسط رشد سالانه بهره‌وری نیروی کار، سرمایه و کل عوامل تولید به مقادیر حداقل ۱، ۳،۵ و ۲،۵ درصد برسد.

۲- سهم رشد بهره‌وری کل عوامل و اهداف بهره‌وری نیروی کار، سرمایه بخشها و زیربخشهای کشور براساس همکاری دستگاههای اجرایی کشور و انجمن‌های علمی و صنفی مربوطه و توافق سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین می‌گردد.

ب - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است نسبت به بررسی عملکرد دستگاههای اجرایی در زمینه شاخصهای بهره‌وری و رتبه‌بندی دستگاه‌های اجرایی اقدام نموده و تخصیص منابع مالی برنامه چهارم توسعه و بودجه‌های سنواتی را با توجه به برآوردهای مربوط به ارتقاء بهره‌وری کل عوامل تولید و همچنین میزان تحقق آنها به عمل آورده و نظام نظارتی فعالیتها، عملیات و عملکرد مدیران و مسؤولین را براساس ارزیابی بهره‌وری متمرکز نماید.

ج - به منظور تشویق واحدهای صنعتی، کشاورزی، خدماتی دولتی و غیردولتی و در راستای ارتقاء بهره‌وری با رویکرد ارتقاء کیفیت تولیدات و خدمات و تحقق راهبردهای بهره‌وری در برنامه، به دولت اجازه داده می‌شود جایزه ملی بهره‌وری را با استفاده از الگوهای تعالی سازمانی طراحی و توسط سازمان ملی بهره‌وری ایران طی سالهای برنامه چهارم به واحدهای بهره‌ور در سطوح مختلف اهدا نماید.

د - آیین‌نامه اجرایی این ماده متضمن چگونگی تدوین شاخصهای مؤثر در سنجش بهره‌وری در دستگاههای اجرایی، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

د) قانون برنامه پنجم توسعه

در ماده (۷۹) این قانون^۱، سازمان ملی بهره‌وری ایران به‌عنوان مؤسسه دولتی وابسته به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و با استفاده از امکانات موجود ایجاد شد. به استناد ضوابط پیش‌بینی‌شده در این حکم، به‌موجب تصویب‌نامه ۷۵۵۹۹/ت ۵۰۹۸۵ مورخ ۱۳۹۴/۶/۱۱ هیئت وزیران سند جامع بهره‌وری کشور را تصویب نموده است. هم‌چنین در این قانون در حوزه‌های مختلف (از جمله بند «ه» ماده (۱۷)، جزء «۷» بند «الف» ماده (۱۹)، ماده (۷۱)، ماده (۱۰۱)، بند «الف» ماده (۱۴۱) و ... موضوع بهره‌وری مورد تأیید و تأکید قرار گرفته است. علی‌هذا اسناد و شواهد مستندی درخصوص میزان تحقق اهداف قانون‌گذار وجود ندارد.

ه) قانون برنامه ششم توسعه

در ماده (۴) قانون برنامه ششم توسعه جهت تأمین حداقل دو و هشت دهم (۲/۸) واحد درصد از رشد هشت درصد (۰/۸) اقتصاد از محل ارتقای بهره‌وری کل عوامل تولید سازوکارهایی

پیش‌بینی‌شده است. مضافاً در ماده (۵)^۲ این قانون ضوابطی در جهت رشد بهره‌وری در اقتصاد، اجرائی نمودن چرخه بهره‌وری، تدوین برنامه‌های عملیاتی برای ارتقای بهره‌وری و ارائه گزارش به مجلس شورای اسلامی پیش‌بینی‌شده است. براساس این ضوابط در سال‌های ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۱ احکامی در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی‌شده است.

۳. قوانین بودجه سنواتی

پس از تصویب قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (مصوب ۱۳۹۶)، موضوع استقرار چرخه بهره‌وری در قوانین بودجه سنواتی به‌طورجدی تری مورد تأکید قرار گرفت. بند «د» تبصره «۲۱» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور، بند «ج» تبصره «۲۰» قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور و بند «و» تبصره «۱۸» قانون بودجه سال ۱۴۰۱ به این موضوع اختصاص یافت. اما این حکم در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور حذف شده است. در جدول «۲» احکام مذکور و گزارش دیوان محاسبات از میزان اجرایی‌شدن این احکام ارائه شده است.

۱. ماده ۷۹- در راستای ارتقاء سهم بهره‌وری در رشد اقتصادی به یک سوم در پایان برنامه و به منظور برنامه‌ریزی، سیاستگذاری، راهبری، پایش و ارزیابی بهره‌وری کلیه عوامل تولید از جمله نیروی کار، سرمایه، انرژی و آب و خاک، سازمان ملی بهره‌وری ایران به صورت مؤسسه دولتی وابسته به معاونت با استفاده از امکانات موجود ایجاد می‌شود تا برنامه جامع بهره‌وری کشور شامل شاخصهای استاندارد بهره‌وری و نظام اجرائی ارتقاء بهره‌وری، دربرگیرنده توزیع نقشها و مسؤولیتها در کلیه بخشهای اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اعم از بخشهای دولتی و غیردولتی، به صورت برنامه لازم‌الاجراء برای تمامی بخشهای یادشده، تدوین نماید و به تصویب هیأت وزیران برساند. تمام دستگاههای اجرائی موظفند از سال دوم برنامه تغییرات بهره‌وری و اثر آن بر رشد اقتصادی مربوط به بخش خود را به طور مستمر منتشر نمایند و سیاستها و متغیرهای اثرگذار بر رشد بهره‌وری را شناسایی کنند تا اثر بهره‌وری از دستگاههای مزبور رشد صعودی داشته باشد. سیاستهای مذکور می‌تواند حاوی سیاستهای تشویقی بخشهای غیردولتی و شرکتهای دولتی باشد. حداکثر سه درصد (۰/۳) از هر مرحله تخصیص اعتبارات هزینه‌ای دستگاههای اجرائی در خزانه نگهداری می‌شود و پرداخت آن به دستگاه منوط به ارائه تأیید معاونت مبنی بر رعایت مصوبات موضوع این ماده و دیگر تکالیف قانونی مربوط به بهره‌وری است. آئین‌نامه اجرائی این ماده مشتمل بر برنامه پیشنهادی سازمان ملی بهره‌وری ایران به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۲. الف - دستگاههای اجرائی و نیروهای مسلح مکلفند برای محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد، ضمن اجرائی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری در مجموعه خود، تمهیدات لازم را برای عملیاتی نمودن این چرخه در واحدهای تحت تولید خود با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری ایران فراهم نموده و گزارش سالانه آن را به سازمان ملی بهره‌وری ایران ارائه نمایند. دستگاههای اجرائی مکلفند در شش ماه نخست اجرای قانون برنامه، برنامه‌های عملیاتی خود برای ارتقای بهره‌وری از طریق تسهیل و تشویق فعالیت‌های غیردولتی در حوزه‌های مربوطه را به تأیید سازمان ملی بهره‌وری رسانده و این سازمان نیز حداکثر ظرف مدت یکسال مجموعه اقدامات مذکور را به تصویب هیأت‌وزیران برساند. تبصره - این حکم در خصوص نیروهای مسلح با اذن فرمانده کل‌قوا از طریق ستاد کل نیروهای مسلح اجراء می‌شود.

ب - در راستای ارتقای شاخص بهره‌وری، دولت مکلف است نسبت به اندازه‌گیری کارایی و بهره‌وری دستگاههای اجرائی و واحدهای عملیاتی در هر سال اجرای قانون برنامه اقدام و گزارش آن‌را به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

جدول ۲. تبصره‌های قوانین بودجه سنواتی (۱۳۹۹ الی ۱۴۰۱) در زمینه بهره‌وری

قانون بودجه	تبصره‌ها و بندهای مرتبط	محتوای قانون	سازمانها و نهادهای مسئول	گزارش تفریغ بودجه
۱۳۹۹	بند «د» تبصره «۲۱»	<p>به منظور ارتقای بهره‌وری در دستگاههای اجرایی و دستیابی به اهداف و انجام برنامه‌های پیش‌بینی‌شده در مواد (۳) و (۵) قانون برنامه ششم توسعه:</p> <p>۱. دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری موظف‌ند تا پایان خردادماه سال ۱۳۹۹ برنامه‌های عملیاتی خود برای استقرار چرخه مدیریت و ارتقای شاخصهای بهره‌وری در ستاد و واحدهای تابعه خود را به سازمان‌های برنامه‌بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور (سازمان ملی بهره‌وری ایران) ارائه کنند. دستگاههای اجرای مکلفند در موافقت‌نامه‌های متبادله با سازمان برنامه‌بودجه کشور، اعتبارات لازم این موضوع را در برنامه‌ای با عنوان «ارتقای بهره‌وری» پیش‌بینی نمایند. تخصیص اعتبار سه‌ماهه این برنامه منوط به ارسال گزارش عملکرد از سوی دستگاهها به سازمان ملی بهره‌وری ایران و سازمان برنامه‌بودجه کشور و تأیید عملکرد از سوی سازمان ملی بهره‌وری ایران است.</p> <p>۲. کلیه شرکتهای دولتی و شرکتهای و دستگاههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت، شرکتهای دولتی تابعه وزارت نفت، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بنادر و دریانوردی، سازمان صداوسیما، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و وزارت جهاد کشاورزی موظف‌اند برای ارتقای بهره‌وری سرمایه، نیروی کار و سایر عوامل تولید و تحقق اهداف پیش‌بینی‌شده متناسب با جدول (۲) ماده (۳) قانون برنامه ششم توسعه، اعتبارات موردنیاز اجرای برنامه‌های ارتقای بهره‌وری را به صورت مستقل پیش‌بینی و در قالب بودجه سالانه به تصویب مجامع عمومی و یا سایر مراجع قانونی ذی‌ربط برسانند و گزارش آن را تا پایان خردادماه سال ۱۳۹۹ به سازمان‌های برنامه‌بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور (سازمان ملی بهره‌وری ایران) ارائه کنند. سازمان برنامه‌بودجه کشور و سازمان ملی بهره‌وری ایران موظف‌اند بر تحقق این بند و اهداف و شاخصهای پیش‌بینی‌شده نظارت نموده و گزارش اقدامات انجام‌یافته را برای ۶ ماهه اول و دوم به هیئت وزیران ارائه نمایند. پرداخت هرگونه پاداش سالانه به اعضای هیئت‌مدیره و مدیران این شرکتها با رعایت ماده (۸۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) صرفاً بر اساس شاخصهای بهره‌وری و تأیید سازمان‌های برنامه‌بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور قابل اقدام است.</p> <p>۳. سازمان‌های برنامه‌بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور موظف‌اند نسبت به تقویت نظام مدیریت بهره‌وری کشور در راستای تحقق اهداف پیش‌بینی‌شده در قانون برنامه ششم توسعه و نهادینه‌کردن موضوع بهره‌وری در نظام اجرایی و اقتصادی کشور اقدام نمایند. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان‌های اداری و استخدامی کشور و برنامه‌بودجه کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	<p>■ سازمان‌های برنامه‌بودجه کشور</p> <p>■ سازمان اداری و استخدامی کشور</p> <p>■ سازمان ملی بهره‌وری ایران</p>	<p>هیئت وزیران در جلسه ۱۶/۰۶/۱۳۹۹ بنا بر پیشنهاد سازمان برنامه‌بودجه کشور و سازمان اداری و استخدامی کشور، آیین‌نامه اجرایی این بند را تصویب نمود. در رابطه با جزء «بیک» برخی از دستگاه‌های اجرایی به استثنای مواردی که در گزارش تفریغ مشخص شده است، نسبت به تهیه برنامه‌های ارتقای بهره‌وری و ارائه گزارش مسئله‌شناسی به سازمان برنامه‌بودجه کشور و سازمان ملی بهره‌وری ایران در ۶ ماهه اول ۱۳۹۹ اقدام کرده‌اند. گزارشی از ۶ ماهه دوم وجود ندارد. در رابطه با جزء «۲» این بند نیز گزارش تفریغ بودجه مستندات تأییدکننده و همچنین عدم وجود بانک اطلاعاتی از عملکرد دستگاه‌های اجرایی مشمول این جزء مویده عدم نظام سازمان برنامه‌بودجه کشور و سازمان ملی بهره‌وری ایران بر تحقق این جزء اهداف و شاخص‌های پیش‌بینی‌شده آن است که مبین عدم رعایت مفاد حکم این جزء است. بر اساس گزارش تفریغ بودجه ۱۳۹۹ کشور، سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان برنامه‌بودجه در رابطه با جزء سوم، آیین‌نامه اجرایی جهت تقویت نظام مدیریت بهره‌وری کشور را تهیه نکرده‌اند.</p>

گزارش تفریح بودجه	سازمانها و نهادهای مسئول	محتوای قانون	تبصرهها و بندهای مرتبط	قانون بودجه
<p>هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۴۰۰/۳/۲۶ بنا به پیشنهاد مشترک سازمان‌های برنامه‌بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور آیین‌نامه اجرایی این بند را تصویب نموده است. براساس گزارش تفریح بودجه ۱۴۰۰ نیز از ۳۴ دستگاه اجرایی ملی که مکلف به استقرار چرخه بهره‌وری بودند، هم در سطح ملی و هم در سطح استانی، اکثریت دستگاه‌ها رعایت نکردند و عدم رعایت مفاد حکم مربوط به صورت واضح مشخص است. در رابطه با جزء «۲» نیز علی‌رغم پیشرفتی که نسبت به سال گذشته در حوزه استقرار مدیریت بهره‌وری در شرکت‌های دولتی شکل گرفته است؛ ولی همچنان به طور کامل در تمامی شرکت‌های دولتی چرخه بهره‌وری استقرار نیافته است. همچنین ۶۵ شرکت پاداش‌های سالانه به اعضای هیئت‌مدیره را براساس شاخص بهره‌وری و با تأیید سازمان برنامه‌بودجه و سازمان اداری و استخدامی کشور پرداخت نکرده‌اند.</p>	<p>■ سازمانهای برنامه‌بودجه کشور ■ سازمان اداری و استخدامی کشور ■ سازمان ملی بهره‌وری ایران</p>	<p>بهم‌نظور ارتقای بهره‌وری در دستگاههای اجرایی و دستیابی به اهداف و انجام برنامه‌های پیش‌بینی‌شده در مواد (۳) و (۵) قانون برنامه ششم توسعه:</p> <p>۱. دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری موظف‌اند تا پایان خردادماه سال ۱۴۰۰ برنامه‌های عملیاتی خود برای استقرار چرخه واحدهای تابعه خود را به سازمان برنامه‌بودجه کشور و سازمان ذی‌ربط وابسته به سازمان اداری و استخدامی کشور ارائه و یا تکمیل کنند. دستگاههای پیش‌بینی نمایند. تخصیص اعتبار سه‌ماهه این برنامه منوط «ارتقای بهره‌وری» برنامه‌بودجه کشور، اعتبارات لازم به این موضوع را در برنامه‌های با عنوان سازمان برنامه‌بودجه کشور و سازمان ذی‌ربط وابسته به سازمان اداری و استخدامی کشور و تأیید عملکرد از سوی سازمان اخیرالذکر است.</p> <p>۲. کلیه شرکت‌های دولتی و شرکتهای و دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آن مستلزم ذکر نام و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت، شرکتهای دولتی مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بنادر و دریانوردی، سازمان صداوسیما، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان انرژی‌های اتمی، سازمان راه‌آهن و سایر عوامل تولید و تحقق اهداف پیش‌بینی‌شده متناسب با جدول (۲) ماده (۳) قانون برنامه ششم بهره‌وری را به صورت مستقل پیش‌بینی و در قالب بودجه سالانه به تصویب مجامع عمومی و یا سایر مراجع قانونی ذی‌ربط برسانند و گزارش آن را تا پایان کشور و سازمان ذی‌ربط وابسته به سازمان اداری و استخدامی کشور ارائه کنند. سازمان‌های اخیرالذکر موظف‌اند بر تحقق این بند و اهداف و شاخصهای پیش‌یافته را برای ۶ ماهه اول و دوم به هیئت وزیران ارائه نمایند. پرداخت هرگونه پاداش سالانه به اعضای هیئت‌مدیره و مدیران این شرکتهای با رعایت ۱۳۴۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی صرفاً بر ۱۲ / بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷/۱۲/۲۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی برنامه‌بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور قابل‌اقدام است. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان‌های اداری و استخدامی کشور و برنامه‌بودجه کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	<p>بند «ج» تبصره «۲۰»</p>	<p>۱۴۰۰</p>

گزارش تفریغ بودجه	سازمانها و نهادهای مسئول	محتوای قانون	تبصرهها و بندهای مرتبط	قانون بودجه
<p>هیئت وزیران در جلسه مورخ ۲۵/۳/۱۴۰۱ بنا به پیشنهاد مشترک سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان برنامه و بودجه کشور آیین‌نامه اجرایی این بند را تصویب نموده است.</p> <p>براساس گزارش دیوان محاسبات (چهارماهه) تاکنون پیشرفت امور ناظر به استقرار چرخه بهره‌وری تا مرحله برگزاری جلسات خبرگی بوده است و دستگاه‌های ملی در حال اعمال اصلاحات مطرح شده در جلسات خبرگی هستند. در این بازه زمانی موافقت‌نامه‌ای بین دستگاه‌های اجرایی و سازمان برنامه و بودجه کشور مبادله نگردیده است و به همین دلیل تاکنون گزارش عملکردی به سازمان‌های مندرج حکم این بند ارائه نگردیده است و تخصیصی از سوی سازمان برنامه و بودجه صادر نشده است.</p> <p>آیین‌نامه مرتبط جزء «۲» به تصویب هیئت وزیران رسیده است و توسط معاون اول رئیس‌جمهور ابلاغ گردیده است. تا بازه زمانی مشخص بخش مهمی از شرکت‌های دولتی اقدام به ارائه گزارش به سازمان ملی بهره‌وری نموده‌اند.</p>	<p>■ سازمانهای برنامه و بودجه کشور</p> <p>■ سازمان اداری و استخدامی کشور</p> <p>■ سازمان ملی بهره‌وری ایران</p>	<p>به‌منظور ارتقای بهره‌وری در دستگاههای اجرایی و دستیابی به اهداف و انجام برنامه‌های پیش‌بینی‌شده در مواد (۳) و (۵) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران:</p> <p>۱. دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری موظف‌اند تا پایان خردادماه سال ۱۴۰۱ برنامه‌های عملیاتی خود برای استقرار چرخه مدیریت و ارتقای شاخصهای بهره‌وری در ستاد و واحدهای تابعه خود را ارائه و به تأیید سازمان تابعه ذی‌ربط سازمان اداری و استخدامی کشور برسانند. دستگاههای اجرایی مکلف‌اند در موافقت‌نامه‌های متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور، اعتبارات لازم پیش‌بینی نمایند. تخصیص اعتبار سه‌ماهه این برنامه منوط به ارسال گزارش «ارتقای بهره‌وری» به این موضوع را در برنامه‌های با عنوان عملکرد از سوی دستگاهها به سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان ملی بهره‌وری و تأیید عملکرد از سوی سازمان اخیرالذکر است.</p> <p>۲. کلیه شرکت‌های دولتی و شرکتهای و دستگاههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام و یا تصریح نام است موظف‌اند اعتبارات موردنیاز اجرای برنامه‌های ارتقای بهره‌وری را به‌صورت مستقل پیش‌بینی و در قالب بودجه سالانه به تصویب مجامع عمومی و یا سایر مراجع قانونی ذی‌ربط برسانند و گزارش آن را تا پایان خردادماه سال ۱۴۰۱ به سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان ملی بهره‌وری و کمیسیونهای برنامه و بودجه و محاسبات و جهش و رونق تولید و نظارت بر اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی ارائه کنند. سازمان اخیرالذکر موظف است گزارش ارزیابی وضعیت بهره‌وری سال ۱۴۰۰ شرکت‌های دولتی را تا پایان شهریورماه سال ۱۴۰۱ در اختیار سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان اداری و استخدامی کشور قرار دهد و بر تحقق این بند و اهداف و شاخصهای پیش‌بینی‌شده نظارت نموده و گزارش اقدامات انجام‌یافته را برای ۶ ماهه اول و دوم به هیئت وزیران ارائه نمایند. پرداخت هرگونه پاداش سالانه به اعضای هیئت‌مدیره و مدیران این شرکتهای با رعایت ماده (۸۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷/۱۲/۲۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی صرفاً براساس نتایج گزارش مزبور و تأیید سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور قابل‌انجام است. مدیران عامل و اعضای هیئت‌مدیره شرکتهای مذکور در این بند چنانچه از اجرای این بند از قانون در مهلت قانونی مقرر استنکاف نمایند، به مجازات ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی ردیف اول مجازات درجه ۶ به حبس بیش از ۶ ماه تا دو سال محکوم میشوند. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان‌های اداری و استخدامی کشور و برنامه و بودجه کشور به تصویب هیئت وزیران میرسد</p>	<p>بند (و) تبصره ۱۸</p>	<p>۱۴۰۱</p>

نموده‌اند. لذا با عنایت به اینکه آیین‌نامه اجرایی این حکم سال ۱۴۰۱ به تصویب رسیده و اقدام‌هایی در این حوزه انجام شده، بهتر است با تنفیذ حکم مذکور در لایحه بودجه ۱۴۰۲ به دولت (سازمان ملی بهره‌وری ایران) این فرصت داده شود تا زمانی که حکم مذکور در قالب یک حکم دائمی مصوب گردد، در جهت تحقق این امر اقدام نماید.

همان گونه که در جدول ۲ مشخص شده، نتایج گزارش دیوان محاسبات نشان می‌دهد اگر چه چرخه استقرار بهره‌وری به طور کامل در دستگاه‌های اجرایی محقق نشده، اما روند رو به رشدی در در این خصوص، قابل استنباط است به گونه‌ای که آیین‌نامه‌های مربوطه به تصویب هیئت وزیران رسیده و بخش عمده‌ای از شرکت‌های دولتی اقدام به ارائه گزارش به سازمان ملی بهره‌وری

[جمع‌بندی و پیشنهادات]

و واحدهای تابعه خود را ارائه و به تأیید سازمان تابعه ذی‌ربط سازمان اداری و استخدامی کشور برسانند. دستگاه‌های اجرایی مکلفند در موافقت‌نامه‌های متبادله با سازمان برنامه‌بودجه کشور، اعتبارات لازم پیش‌بینی نمایند. تخصیص اعتبار سه‌ماهه این برنامه منوط به ارسال گزارش «ارتقای بهره‌وری» به این موضوع را در برنامه‌های با عنوان عملکرد از سوی دستگاهها به سازمان برنامه‌بودجه کشور و سازمان ملی بهره‌وری و تأیید عملکرد از سوی سازمان اخیرالذکر است.

کلیه شرکت‌های دولتی و شرکتها و دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام و یا تصریح نام است موظف‌اند اعتبارات موردنیاز اجرای برنامه‌های ارتقای بهره‌وری را به‌صورت مستقل پیش‌بینی و در قالب بودجه سالانه به تصویب مجامع عمومی و یا سایر مراجع قانونی ذی‌ربط برسانند و گزارش آن را تا پایان خردادماه سال ۱۴۰۲ به سازمان برنامه‌بودجه کشور و سازمان ملی بهره‌وری و کمیسیونهای برنامه‌بودجه و محاسبات و جهش و رونق تولید و نظارت بر اصل چهل و چهارم قانون اساسی ارائه کنند. سازمان اخیرالذکر موظف است گزارش ارزیابی وضعیت بهره‌وری سال ۱۴۰۱ شرکت‌های دولتی را تا پایان شهریورماه سال ۱۴۰۲ در اختیار سازمان برنامه‌بودجه کشور و سازمان اداری و استخدامی کشور قرار دهد و بر تحقق این بند و اهداف و شاخصهای پیش‌بینی شده نظارت نموده و گزارش اقدامات انجام‌یافته را برای ۶ ماهه اول و دوم به هیئت وزیران ارائه نمایند. پرداخت هرگونه پاداش سالانه به اعضای هیئت‌مدیره و مدیران این شرکتها با رعایت ماده (۸۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷/۱۲/۲۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی صرفاً براساس نتایج گزارش مزبور و تأیید سازمان‌های برنامه‌بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور قابل انجام است. مدیران عامل و اعضای هیئت‌مدیره شرکت‌های مذکور در این بند چنانچه از اجرای این بند از قانون در مهلت قانونی مقرر استنکاف نمایند، به مجازات ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی در ریف اول مجازات درجه ۶ به حبس بیش از ۶ ماه تا دو سال

یکی از چالش‌های اصلی کشور در بخش دولتی موضوع بهره‌وری دستگاه‌های اجرایی است. از این رو در دهه‌های اخیر بهره‌وری در نظام خط‌مشی‌گذاری کشور بیش از گذشته مورد توجه قرار گرفته است. علی‌هذا شواهد نظام اداری مویده آن است که انتظارات قانون‌گذار و اهداف پیش‌بینی شده در خصوص ارتقای بهره‌وری محقق نشده است. چالشی که ریشه در کاستی‌های فرایند تدوین، اجرا و نظارت بر خط‌مشی‌های مدیریت بهره‌وری در بخش دولتی دارد. در بحث تدوین خط‌مشی‌ها و قوانین مدیریت بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی مبرهن است که جنس و ماهیت این گونه از احکام و ضوابط دائمی است؛ از این رو باید تمهیدات ویژه و جامعی در خصوص تنقیح قوانین دائمی در این خصوص پیش‌بینی گردد. علی‌هذا با توجه به عدم وجود بستر قانونی لازم در حال حاضر پیش‌بینی احکامی در این خصوص در قوانین بودجه سنوالاتی ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۱ به عنوان راهکاری متناسب با شرایط مورد توجه قرار گرفته است. راهکاری که هرچند از میزان تأثیر آن بر نظام اداری کشور اطلاعات موثق و دقیقی موجود نیست لیکن با تدوین برخی ساز و کارهای اجرایی موردنیاز، ایجاد حساسیت در خصوص موضوع بهره‌وری در برخی دستگاه‌های اجرایی، معرفی واحدهای ساعی و موفق در این حوزه و ... آثار مثبت آن غیر قابل انکار است. اما این راهکار حداقلی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور حذف شده است. رویکردی که با توجه به تأکیدات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، ضرورت نهادینه‌سازی بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی و ... محل اشکال است. از این رو پیشنهاد می‌شود متن حکم بند «و» تبصره «۱۸» قانون بودجه سال ۱۴۰۱ به شرح زیر به عنوان یک بند به لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ الحاق گردد:

به منظور ارتقای بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی:

دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری موظف‌اند تا پایان خردادماه سال ۱۴۰۲ برنامه‌های عملیاتی خود برای استقرار چرخه مدیریت و ارتقای شاخصهای بهره‌وری در ستاد

پیش‌بینی ضوابط ساختاری و رفتاری جامعی در خصوص مدیریت بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی در قالب قانونی دائمی است. موضوعی که نیازمند اقدام دولت محترم در خصوص تدوین لایحه پیشنهادی است.

محکوم میشوند. آیین‌نامه اجرائی این بند به پیشنهاد سازمان‌های اداری و استخدامی کشور و برنامه‌بودجه کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

لازم به توضیح است که با توجه به مشکلات و چالش‌های فراوان در خصوص بهره‌وری در دولت راهکار اثربخش در این خصوص

[منابع و مآخذ]

۱. قانون برنامه دوم توسعه
۲. قانون برنامه سوم توسعه
۳. قانون برنامه چهارم توسعه
۴. قانون برنامه پنجم توسعه
۵. قانون برنامه ششم توسعه
۶. قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور
۷. قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور
۸. قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور
۹. لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور
۱۰. گزارش تفریغ بودجه دیوان محاسبات
۱۱. قلی‌پور رحمت‌الله (۱۳۹۲)، چالش‌های نظام اداری: بررسی موردی ایران، انتشارات دانشگاه تهران
۱۲. موغلی‌علیرضا و عزیزعلیرضا (۱۳۹۰) مدیریت بهره‌وری نیروی انسانی، انتشارات دانشگاه پیام‌نور، چاپ دوم

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir